

Élettani és kóros testváladékok

TARTALOMJEGYZÉK

1. TANULÁSI CÉL

A tananyag célja, az életfolyamatok során keletkezett testváladékok kialakulásának mechanizmusát, valamint az élettani jellemzőit pontosan ismerjék a tanulók. Képesek legyenek a kóros elváltozások felismerésére, azok okainak logikai feltárására, valamint a témakörrel kapcsolatos latin kifejezések szakszerű használatára.

A feladatgyűjtemény célja az ismeretek összefoglalása, elmélyítése, rendszerezése, számonkérése, valamint a kimeneti követelmények vizsgáira (komplex szakmai írásbeli vizsga) történő felkészítés.

2. CÉLCSOPORT

Érettségire épülő szakképzési évfolyamok: általános egészségügyi és ápolási asszisztens, gyakorló ápoló, gyakorló csecsemő és gyermekápoló, gyakorló mentőápoló (13. évfolyam).

A megjelölt célcsoport tagjai érettségi utáni szakképző évfolyam tanulói, akik már célirányosan a szakma-specifikus ismereteket (mint pl. betegmegfigyelés) sajátítják el, és a képzés végén komplex szakmai vizsgát tesznek.

3. TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

A betegmegfigyelés és azon belül is a testváladékok megfigyelése az ápolásban tevékenykedő szakemberek nélkülözhetetlen tevékenysége. Az egészségügyi képzésekben tanulók számára alapvető követelmény ezen ismeretek pontos elsajátítása, a testváladékokban tapasztalt elváltozások pontos felismerése, hiszen ezen észleléseket gépekkel és berendezésekkel nem lehet pótolni, helyettesíteni. A testváladékok kóros eltérései életveszélyes állapotokra hívhatják fel a figyelmet, melyet leggyakrabban a betegek ellátásában közvetlenül résztvevő ápolószemélyzet észlelnék elsőként. A további teendők nagyrésze orvosi kompetenciához kötött, de a korrekt ellátáshoz a szakszerű megfigyelés, az ok-okozati összefüggés feltárása alapvető elvárás.

A tananyag oktatása során az alapvető követelmények, hogy a tanuló:

- ismerje a testváladékok fogalmát, az alapvető testváladékokat, és azok keletkezésének folyamatát,
- tudja a testváladékok élettani jellemzőit és kóros eltéréseit, valamint a kóros eltérések lehetséges okait,
- ismerje a testváladékok ürítésével és megfigyelésével összefüggő latin szakkifejezéseket,
- ismerje a testváladékok észlelésével összefüggő dokumentációs szabályokat, valamint
- legyen képes a szakmai együttműködésre, team-munkára, a tevékenységét precízen és felelősségteljesen végezni a testváladékok megfigyelése során, valamint az észlelés eredményét az ápolási dokumentációban pontosan, részletesen rögzíteni.

4. A FELADATGYŰJTEMÉNY BEMUTATÁSA, A FELADATOK SZÁMÁNAK BEMUTATÁSA

A feladatgyűjtemény hat óra alatt feldolgozható tananyagot, az otthoni gyakorláshoz felhasználható feladatokat, és a számonkérésre alkalmas feladatsort és a feladatok megoldásait tartalmazza.

A feladatok változatosak, egyszerű feleletválasztás, magyar-latin kifejezések, sorba rendezés, igaz-hamis állítás, egymáshoz rendelés, mondat kiegészítés, rövidebb és hosszabb választ igénylő kérdések, dokumentáció kitöltés, esetleírás alapján tevékenységi terv készítése, teendők elemzése. A feladatgyűjtemény épít a tanulók IKT kompetenciáira is.

Testváladékokként kb. 10-15 feladatot tartalmaz, mely kiegészül az egészségügyben használatos dokumentációs sablonokkal és megoldásokkal.

A feladatgyűjtemény használatát útmutató segíti.

5. KAPCSOLÓDÁS KERETTANTERVHEZ

Szakképzési kerettanterv az I. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 54 723 02 gyakorló ápoló, 54 723 03 gyakorló csecsemő és gyermekápoló, 54 723 01 gyakorló mentőápoló szakképesítésekhez, a 13. évfolyam Ápolástan-gondozástan tantárgyhoz kapcsolódhat.

6. SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

Szakképzési kerettanterv az I. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 54 723 02 gyakorló ápoló, 54 723 03 gyakorló csecsemő és gyermekápoló, 54 723 01 gyakorló mentőápoló szakképesítésekhez, a 13. évfolyam Ápolástan-gondozástan tantárgyhoz kapcsolódhat.

7. ELŐZETES TAPASZTALAT

anatómia-élettani ismeretek, ápolási dokumentáció vezetésére vonatkozó ismeretek, betegjogi ismeretek, orvosi latin nyelv

8. FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

ismeretek helyén való alkalmazása, logikai gondolkodás, összefüggések feltárása, a megfigyelés eredményeinek pontos dokumentálása, felelősségtudat, precizitás, szakmai nyelvhasználat

9. MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A tananyag oktatásához szükséges módszertani felkészültség tekintetében mindenesetben a legfontosabb a szakmai hitelesség. Külön kiemelendő, hogy a témakör tanításához egészségügyi végzettség, sőt egészségügyi betegellátásban szerzett tapasztalat nélkülözhetetlen. Az egészségügyi végzettség mellett pedagógiai gyakorlat és képzettség is szükséges.

Módszerek	A módszer alkalmazásának célja
Szervezés, kapcsolatteremtés, motiváció	a tanulási folyamat pszichés feltételeinek megteremtése
Szóbeli ismeretközlés, feladatok meghatározása	konkrét egyértelmű utasítás meghatározása a feladatok kivitelezéséhez
Ellenőrzés	Az oktatási folyamat hatékonyságának, a tananyag elsajátítás mértékének megállapítása
Hibák kijavítása	A rosszul rögzült ismeretek korrigálása valamint a kevésbé rögzült ismeretek elmélyítése
Értékelés	Visszajelzés a tanulóknak a saját tevékenységükre, ismereteik szintjére vonatkozóan

10. A FELADATOK LEÍRÁSA ÉS KATEGORIZÁLÁSA:

Az élettani és kóros testváladékok témakörben készült feladatgyűjteményben valamennyi váladék-megfigyelési terület (vizelet, széklet, köpet, hányadék, sebváladék és hüvelyváladék) azonos követelményrendszer, azonos koncepció mellett készül.

Valamennyi feladat az érettségire épülő szakképzés 13. évfolyama számára alkalmazható leginkább. A feladatok a betegmegfigyelés témakörhöz kapcsolódnak, mely szerves részét képezi az egészségügyi szakmai képzéseknek, így törzsanyagot jelent a képzés során.

Tekintettel arra, hogy a kimeneti követelmény során azonos nehézségű feladatokat kell a komplex szakmai vizsgán megoldania minden tanulónak, így nincs differenciálás a feladatok nehézségében.

A feladatgyűjteményben szereplő feladatok elsősorban a szakmai követelményrendszer ápolástan-gondozástan tantárgyához kapcsolódnak, de kiváló alapot adnak az SZVK-ban rögzített komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységeiben (írásbeli, gyakorlati, szóbeli) szereplő betegmegfigyeléssel összefüggő kompetenciák elsajátításához és gyakorlati kivitelezéséhez.

A feladatgyűjtemény a tanórákon vagy az otthoni tanulás során is alkalmazható. Tanórákon megoldható csoportban esetleg egyénileg.

Az önálló tevékenység során a saját ismereteire támaszkodik a tanuló, a csoportban végzett feladatmegoldás pedig a csoporttársakkal való együttműködés kompetenciáit segítik elő.

Az elektronikus feladatlapok többnyire egyéni gyakorlásra adnak lehetőséget, otthon esetleg tanóra keretén belül. Feltétele a számítógép (laptop esetleg tablet) és jól működő internet. A feladatok értékelése a programban megadott helyes válaszok alapján történik.

A feladatlap értékelésének összesítésében a tanuló látja az általa jelölt helyes és helytelen válaszokat, valamint százalékos arányban és érdemjeggyel is visszajelzést kap az általa nyújtott teljesítményről.

A papír alapú feladatlapok végén összesítő pontszámok találhatóak, amely az önellenőrzésre adnak lehetőséget a tanulóknak. Az elért pontszámok alapján objektíven értékelhető az elért eredmény akár érdemjeggyel, mely szintén a saját ismereteinek aktuális szintjét mutathatja, ismétlések során a fejlődési szint is láthatóvá válik.

A feladatgyűjtemény végén egy témazáró feladatlap is szerepel, mely a tantárgyat /témakört tanító pedagógusnak nyújt segítséget.

A feladatgyűjteményben szereplő feladatokra max. 30-30 perc áll rendelkezésre, az elektronikus feladatlapokra max. 15-15 perc a rendelkezésre álló idő.

A feladatlap használata során a csillaggal (*) megjelölt kérdések esetében a megoldólaptól eltérő, de tartalmában azonos/szakmailag megfelelő egyéb helyes megoldás is elfogadható a ponthatáron belül.

11. ÉRTÉKELÉSI TERV

Az értékelési tervben több fajta értékelési módszer alkalmazható. Alapvető, hogy az Intézmény Pedagógiai Programjában rögzített szakmai értékelési normákat is alapul veszi.

A legáltalánosabb és objektív értékelési rendszer az érdemjeggyel történő értékelés, melyben a konvencionális érdemjegyek az alábbi szempontok szerint kerülnek meghatározásra: 0-50% elégtelen (1), 51-60% elégséges (2), 61-70% közepes (3), 71-80% jó (4), 81-100% jeles (5).

ÉRTÉKELÉS MEGNEVEZÉSE, MÓDSZEREI, FORMÁI	ÉRTÉKELÉS MELY KÖVETELMÉNYEKET ÉRTÉKELI?	KAPCSOLÓDÓ ÉRTÉKELÉSI ESZKÖZÖK (FILE NEVE)
formatív értékelés (visszajelzés a tanuló által elsajátított ismeret mértékéről)	szakmai elméleti ismeretek, szakmai nyelvhasználat	feladatgyűjtemény + megoldólapok
szummatív értékelés (egy-egy tanulási szakasz végén)	szakmai elméleti ismeretek, szakmai nyelvhasználat	témazáró dolgozat
önértékelés	felelősségtudat, precizitás	önellenőrzésre használt gyakorló feladatlapok alapján

12. A TANANYAGHOZ KAPCSOLÓDÓ ÖSSZES MELLÉKLET FELSOROLÁSA

1_melléklet: Útmutató az élettani és kóros testváladékok megnevezésű feladatgyűjteményhez

2_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – vizelet

3_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – széklet

4_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – köpet

5_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – hányadék

6_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – sebváladék, hüvelyváladék

7_melléklet: Élettani és kóros testváladékok – témazáró feladatlap

13. TÁMOGATÓ RENDSZER

- Bokor Nándor (szerk.): Általános ápolástan és gondozástan Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest (2014.)
- Dr. Oláh András (szerk.): Betegmegfigyelés – monitorozás (továbbképzési füzetek 114.) Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet, Budapest (2009.)
- Dr. Oláh András (szerk.): Az ápolástudomány tankönyve. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest (2012.)
- Lipienné Krémer Ibolya - Ridegné Cseke Irén: Betegmegfigyelés. Műszaki Könyvkiadó, Budapest (2016.)
- Nosza Magdolna (szerk.): Általános ápolástan. Semmelweis Egyetem Eü. Főiskolai Kar, Budapest (2000.)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház szakmai ápolási protokolljai
- az Emberi Erőforrások Minisztériuma által összeállított Központi írásbeli vizsgatevékenységhez összeállított javítási-értékelési útmutatók
- Redmenta (feladatlapkészítő alkalmazás) – <http://www.redmenta.com>

14. FELHASZNÁLT KÉPEK, VIDEÓK
